

Bufetat, region nord

Postboks 2233
3103 TØNSBERG

Deres ref:

Vår ref: 2018/57446-2

Arkivkode:

30

Dato: 03.01.2019

Tolkningsuttalelse - statens ansvar for ettervern - barnevernloven § 1-3 annet ledd og § 9-4

Vi viser til brev av 29. oktober 2018, med spørsmål om Barne-, ungdoms- og familieetats (Bufetat) økonomiske ansvar for tiltak for ungdom over 18 år. Den overordnede problemstillingen som reises er om Bufetats økonomiske ansvar etter barnevernloven § 9-4 kun gjelder for tiltak som videreføres etter fylte 18 år, eller om staten også er ansvarlige for andre og nye tiltak. Det vises til rundskriv Q-06/2007 om oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter, hvor det sies at staten har et ansvar for tiltak som *oppretholdes* for ungdom over 18 år, inntil ungdommen fyller 20. Dette kan forstås slik at statens økonomiske ansvar bare gjelder for tiltak som videreføres etter fylte 18 år, og ikke for eventuelle nye tiltak som iverksettes.

Rettslig utgangspunkt

I henhold til barnevernloven § 1-3 første ledd gjelder barnevernloven for barn under 18 år. Etter annet ledd i samme bestemmelse kan tiltak likevel opprettholdes eller erstattes av andre tiltak etter fylte 18 år dersom barnet ønsker det. Bestemmelsen ble endret i 1998, da lovens virkeområde ble utvidet til å omfatte ungdom inntil fylte 23 år. Ansvarsforholdene mellom stat og kommune ble den gang omtalt i Ot.prp. nr. 61 (1997-1998), punkt 2.2.4, hvor det sies at *statens økonomiske ansvar for ungdom over 18 år er den samme som for barn under 18 år*.

Barnevernloven § 1-3 ble endret på ny i 2010, ved at det ble presisert at opphør av tiltak ved fylte 18 år og avslag på søknad om tiltak etter fylte 18 år skal regnes som enkeltvedtak og skal begrunnes ut fra hensynet til barnets beste. I forarbeidene til endringen, i punkt 5.1, beskrev departementet gjeldende rett i forbindelse med statens betalingsansvar på følgende måte:

For ungdom mellom 18 og 20 år kan i utgangspunktet alle typer tiltak etter barnevernloven opprettholdes/iverksettes. Både kommunale og statlige barnevernmyndigheter har ansvar for å etablere og finansiere tiltak for ungdom i denne aldersgruppen.¹

---

¹ [Ot.prp. nr. 69 \(2008-2009\)](#)

Daværende Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet ga i 2011 et rundskriv om tiltak etter barnevernloven for ungdom over 18 år. Her fremgår det at alle typer tiltak kan opprettholdes, og at det også kan være aktuelt med nye tiltak:

Mange ungdommer som har vært under barnevernets omsorg har et mindre og mer sårbart familienettverk enn ungdommer flest. Målsettingen med å gi tiltak til ungdom i barnevernet etter fylte 18 år, er at også disse ungdommene skal få nødvendig hjelp og støtte i overgangsfasen til en selvstendig voksentilværelse.

Barnevernloven § 1-3 annet ledd gir derfor adgang til å opprettholde igangsatte tiltak, eller erstatte disse med andre tiltak som er nevnt i loven, inntil ungdommen har fylt 23 år. I utgangspunktet vil alle typer tiltak etter loven kunne opprettholdes. Dette kan for eksempel gjelde fortsatt fosterhjems- eller institusjonsplassering, eller videreføring av hjelpetiltak etter barnevernloven § 4-4. Nye hjelpetiltak kan også iverksettes.²

Statens betalingsansvar er regulert i barnevernloven § 9-4. I henhold til denne bestemmelsen skal Bufetat dekke utgiftene til institusjoner og sentre for foreldre og barn som overstiger den andel av utgiftene som kommunen plikter å betale etter § 9-5. Barne-, ungdoms- og familieetaten skal dekke en andel av kommunens utgifter til fosterhjem etter satser som fastsettes av departementet. Barne-, ungdoms- og familieetatens økonomiske ansvar gjelder for barn under 20 år.

Som Bufetat, region Nord viser til, er bestemmelsen kommentert i punkt 11 i det såkalte betalingsrundskrivet (Q-06/2007):

Når kommunen fatter vedtak om å opprettholde tiltak for ungdom over 18 år, gjelder i utgangspunktet den samme ansvars- og utgiftsfordeling som omhandlet i punktene ovenfor inntil ungdommen fyller 20 år, jf. barnevernloven § 9-4.³

Direktoratets vurdering

Det følger direkte av ordlyden i barnevernloven § 1-3 at det etter fylte 18 år både kan opprettholdes tidligere iverksatte tiltak, og iverksettes andre tiltak. Det følger videre av barnevernloven § 9-4 at Bufetat har et økonomisk ansvar for barn under 20 år. Det er ikke noe i ordlyden i sistnevnte bestemmelse som tilsier at Bufetat bare har et ansvar for tiltak som videreføres, og ikke for nye tiltak som iverksettes etter fylte 18 år.

Muligheten til å motta til tiltak etter fylte 18 år, også omtalt som ettervern, har blitt styrket gjennom de siste årene. I forbindelse med den omtalte endringen av barnevernloven § 1-3 som trådte i kraft i 2010, uttalte departementet følgende om bakgrunnen for endringen:

I høringsnotatet framholdt Barne- og likestillingsdepartementet at det er en kjensgjerning at mange ungdommer som har vært under barnevernets omsorg har et mindre og mer sårbart familienettverk enn ungdommer flest. Av den grunn er behovet for planmessighet og forutsigbarhet for denne gruppen særlig stort. Videre pekte departementet på at forskning viser at ungdom som har vært under barnevernets omsorg klarer seg dårligere enn andre ungdommer etter fylte 18 år (Clausen og Kristofersen, Barneverns klienter i Norge 1990-2005 - En longitudinell studie). De kan blant annet ha problemer med å fullføre skolegangen, slite med rusproblemer, ha

---

² [Rundskriv om tiltak etter barnevernloven for ungdom over 18 år](#)

³ [Rundskriv Q-06/2007](#)

atferdsvansker eller ha dårlig boevne. Tidligere barnevernsbarn er også mer syke og har større dødelighet enn andre ungdommer. Et godt tilrettelagt og forutsigbart ettervern kan gi flere ungdommer en god og verdig start på voksenlivet. Målrettet og faglig forsvarlig innsats overfor de mest utsatte ungdommene fra de fyller 18 år og fram til de fyller 23 år, vil også kunne avverge menneskelige lidelser og spare samfunnet for betydelige ressurser.

Slik direktoratet ser det er betalingsrundskrivet den eneste rettskilden som peker i retning av at staten bare har et ansvar for tiltak som videreføres etter fylte 18 år, og ikke for andre tiltak. Rundskrivet ble gitt i 2007, og departementet har etter det arbeidet for å styrke kommunenes ettervernsarbeid. Departementet har ikke i den sammenheng i noe tilfelle uttrykt seg på en måte som tilsier at statens ansvar er begrenset til tiltak som videreføres.

Direktoratet har på denne bakgrunn kommet til at staten har et økonomisk ansvar både for tiltak som videreføres, og for nye tiltak som iverksettes etter fylte 18 år.

Med hilsen

Anders Henriksen (e.f.)
Avdelingsdirektør

Jan Faller
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.